

Nové možnosti rozvoje vzdělávání na Technické univerzitě v Liberci

Specifický cíl A2: Rozvoj v oblasti distanční výuky, online výuky a blended learning

NPO_TUL_MSMT-16598/2022



Oborová didaktika II – praktická řešení realizace výuky

PaedDr. Jitka Jursová, Ph.D.



Financováno
Evropskou unií
NextGenerationEU



Národní
plán
obnovy

MSMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Formativní kriteriální hodnocení

Ukázky formulářů pro žákovské sebehodnocení v rámci uplatňování formativního způsobu hodnocení.

První ukázka: formulář pro žákovské sebehodnocení jeho práce ve skupině

V závěru prezentace: ukázka tvorby matice s kritérii a stanovenými stupni (indikátory kvality) pro hodnocení žákova výkonu

Příloha I.4 Kritéria hodnocení (deskriptor – četnost výskytu)

Kritéria pro mou práci ve skupině

Kritérium	Stále	Často	Někdy	Výjimečně
Aktivně jsem se podílel/a na splnění úkolu skupiny.				
Diskutoval/a jsem ve skupině.				
Snažil/a jsem se zapojit ostatní členy skupiny, ptal/a jsme se na jejich názor a vybízel/a je ke spolupráci.				
Držel/a jsem se tématu, svými poznámkami jsem se snažil/a vracet členy skupiny k tématu.				
Naslouchal/a jsem druhým.				
Nabízel/a jsem vlastní nápady.				
Přemýšlel/a jsem vážně o nápadech a názorech druhých.				
Vyjadřoval/a jsem ostatním uznání za jejich nápady a činnosti.				
Kritizoval/a jsem nápady, nikoli jejich autory.				
Spolupracoval/a s ostatními.				

Zdroj: Košťálová a kol., 2008, upraveno

Ukázka
týdenního plánu
pro žáka:
žák tak dostal už
předem
informace o
tom, co se bude
učit a co bude
na konci týdne
hodnoceno. Sám
svůj postup v
učení hodnotí.
Takto pojatý
postup vtahuje
žáka do role
aktivního,
zodpovědného
subjektu učení.

8. TÝDENNÍ PLÁN 27. - 31.3.2006

Jméno : <i>Mišer</i> VII.B		CO A JAK UMÍM ?	neumím	umím s pomocí	umím zásečně	umím
Informace pro rodiče : 10.4. - výlet vlakem do Prahy - vybíráme 200,- Kč podrobné informace žáci dostanou 31.3. odevzdání týdenního plánu (bez podpisu rodičů) <i>30.3. ukládáme let, rukavice, igelit. tašku</i>						
PROBÍRANÉ UČIVO		M Násobím písemně dvojciferným činitelem bez chyb. Výsledek násobení si umím zkontrolovat záměnou činitelů. Zním postup řešení slovních úloh.				/
ČJ ml.	skloňování podstatných jmen rodu mužského, uč. str. 44-52 slovesa - určování času	Čeho si na sobě vážím a cením ? <i>U se chovám slušně</i>	Vyjádření tř.uč.: <i>Mišer, děkuji Ti za úkoly, které rozvíjíš studium poezie.</i>			
ČJ čt	čtení s přednesem, poezie					
ČJ sl	Popis pracovního postupu - uč. str.80/cv.17	Vyjádření rodičů :				
M geom.	písemné násobení dvojciferným činitelem dělení jednociferným činitelem obvod trojúhelníku uč. str. 77-78, PS str.40-41					
domácí úkoly		Podpis žáka : <i>Balová</i> rodiče: <i>Balová</i> tř.uč.: <i>KL</i>				
ČJ	str.51/cv.23a) doplň, napiš út 28.3.					
M	str. 39/ cv.36,37 čt 23.3.					
ČJ sl	popis prac.postupu: Jak připravit řízky út 4.4.					
M geo	narysovat, vystříhnout (z barev.papíru) trojúhelníky s obvodem 32, 25 a 17 cm pá 31.3.					

Příloha 16 Příklad sebehodnoticího formuláře

Hodnocení kurzu filozofie

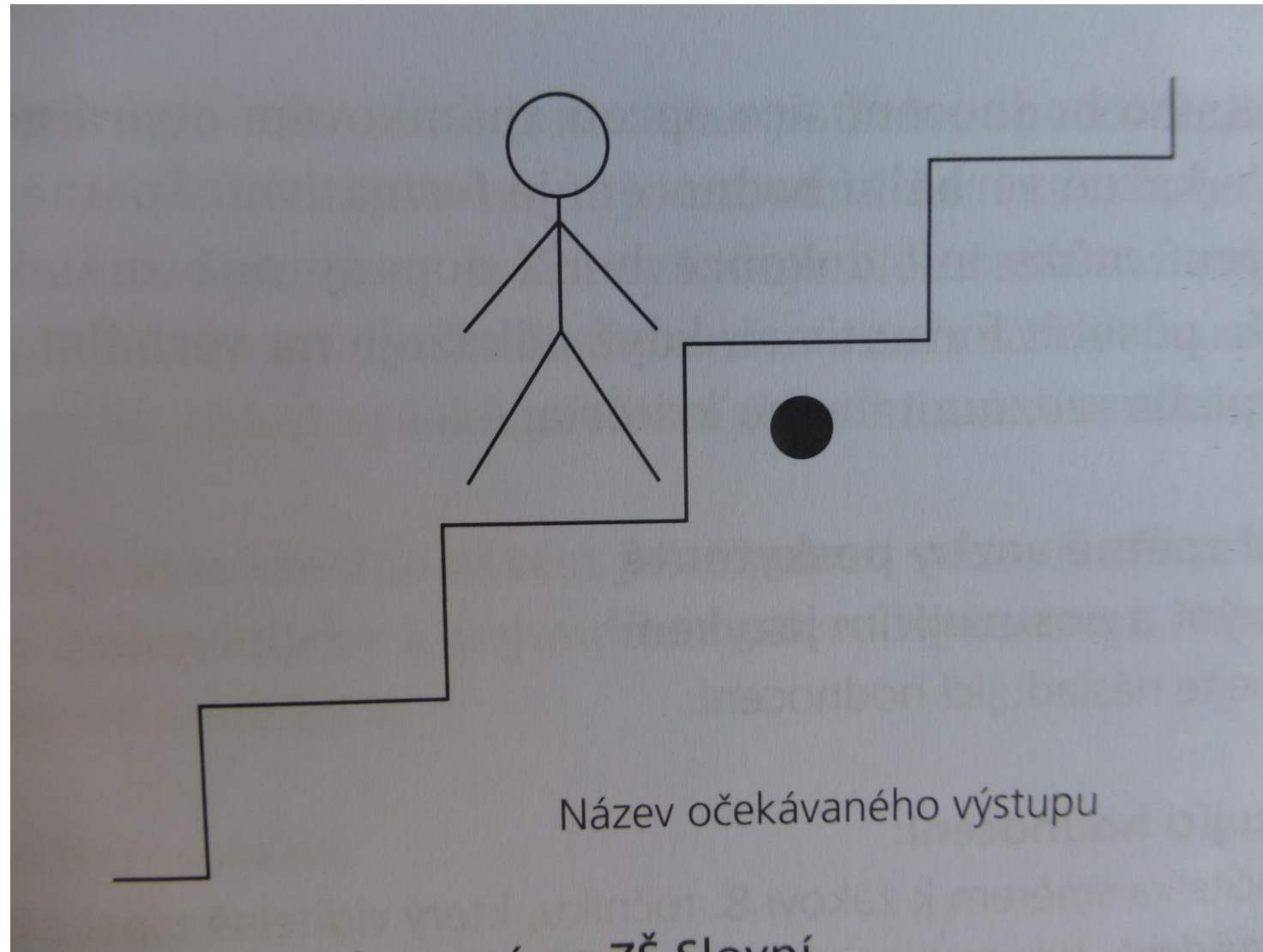
Osobní sebehodnocení

1 – zcela souhlasím, 5 – zcela nesouhlasím	1	2	3	4	5
Byl/a jsem angažovaná/ý (samostatně pracuji, nečekám na výzvy učitele...)					
Účastnil/a jsem se diskusí (spontánně a konstruktivně)					
Plnil/a jsem úkoly požadované během hodiny					
Znovu jsem si prošel/prošla a doplnil/a poznámky z hodiny					

Jakou známku bych měl dostat?

Prostor pro poznámky:

Ukázka využití schématu (obrázku) pro hodnocení: žák obrázkem panáčka na schodech zobrazuje své hodnocení, jak daleko se cítí být v ovládnutí určitého učiva/dovednosti. Podobně lze využít koláčového grafu, kde žák vybarví výseč o velikosti odpovídající jeho hodnocení.



Příloha III.11 Pracovní list na hodnocení referátů (ZŠ Písmenková)

ZŠ Písmenková 4

Jméno a příjmení:
Předmět:

Datum:
Téma referátu:

- 1) Mluvím nahlas, spisovně, zřetelně a plynule
- 2) Nepoužívám parazitní slova („slovní vatu“)
- 3) Mluvím podle osnovy, nečtu, mám možnost nahlédnout do práce
- 4) Vím, o čem mluvím
- 5) Dbám na obsahovou (věcnou správnost)
- 6) Neznámé pojmy správně vysvětlím
- 7) Udržuji kontakt s publikem

Sebehodnocení

	+	+	+	+
1)				
2)				
3)				
4)				
5)				
6)				
7)				

Hodnocení učitelem

	+	+	+	+
1)				
2)				
3)				
4)				
5)				
6)				
7)				

Slovní sebehodnocení:

Bylo to asi dobrý jenom to mohlo být trochu delší ☺

Hodnocení podle třídy:

Měla to velmi pěkně, ale mohlo by to být delší o trošku, ale to je taková maličkost ☺

Slovní hodnocení učitele:

Kvalitně přednesený referát, příjemný a srozumitelný přednes.

(datum a podpis učitele)

Ukázka č. 7 ze ZŠ Čeperka

I. pololetí školního roku

	vždycky	většinou ano	někdy	nikdy
Při vyučování se soustředím na práci.				
Při vyučování jsem aktivní, hlásím se.				
Jsem samostatný(á), umím si poradit.				
Umím s ostatními spolupracovat ve skupině.				
Spolužákovi pomůžu, když to potřebuje.				
Když něco nevím, nebo nerozumím, a chci se zeptat, zeptám se.				
Když požádám o pomoc, někdo mi pomůže.				
Umím najít informaci a stručně si ji zapsat.				
Plním domácí úkoly a včas je odevzdávám.				
Nosím potřebné pomůcky a mám je připravené.				
Dokážu mluvit před ostatními jasně a souvisle.				
Umím hájit svůj názor, diskutovat.				
Umím pozdravit, omluvit se, požádat o něco, odpovědět.				
Umím druhým naslouchat bez přerušování.				
Dodržuji domluvená pravidla.				
K ostatním se chovám slušně.				

Chtěl(a) bych ještě říct, že

.....

Vlevo ukázka vyplněného hodnotícího listu, kde žák (a následně učitel) hodnocení vyjadřuje vybarvením příslušného počtu čtverečků u každého hodnoceného kritéria. Doplněno o stručné slovní vyjádření žáka. Hodnotící list **vpravo** vede žáka k souhrnnému posouzení svých výkonů a pokroků v učení za pololetí. Má podobu dotazníku se škálou odpovědí, kde žák u každého kritéria (v každém řádku) křížkem označí volbu (své sebehodnocení)

ŽÁK:

TÉMA:

OBDOBÍ:

	Kritérium	VLASTNÍ HODNOCENÍ				KOMENTÁŘ ŽÁKA	HODNOCENÍ UČITELE				KOMENTÁŘ UČITELE
		ANO	SPÍŠE ANO	SPÍŠE NE	NE		ANO	SPÍŠE ANO	SPÍŠE NE	NE	
1.	Napíšu text k tématu, které zrovna probíráme. Používám vhodné textové prostředky.										
2.	Umím klást otázky, pokud něčemu nerozumím, zeptám se.										
3.	V hodině jsem aktivní, zapojuji se do všech aktivit.										
4.	V anglických posleších (úroveň B1) pochopím základní myšlenku, pochytím klíčová slova, vedu si záznam poslechu.										
5.	Testy si vždy následně překontroluji a chyby opravím.										
6.	Anglicky se dorozumím, umím využívat prostředky k navození rozhovoru.										
7.	Vysvětlím rozdíly v užití časů přítomného prostého, průběhového, minulého prostého, průběhového, předpřítomného.										
8.	Prezentaci připravuji se všemi náležitostmi (6 slidů, téma), dokážu odpovědět na otázky publika.										
9.	Zodpovědně si vedu své portfolio, materiály si systematicky řadím, vím, kde jaký materiál najdu.										

PODPIS ŽÁKA:

PODPIS UČITELE:

DATUM:

ZÁSADY PRO FORMATIVNÍ HODNOCENÍ

SYSTEMATIČNOST A SOUSTAVNOST – nemá smysl občas si „vyzkoušet“ se žáky sebehodnocení, občas si u některé činnosti říct kritéria hodnocení... efekty by se nedostavily!

Tedy: 1) formulovat konkrétní vzdělávací cíle (očekávané výstupy)

2) na jejich základě stanovovat kritéria hodnocení a formulovat indikátory kvality (jaký výkon představuje jaký stupeň osvojení učiva)

3) hodnotit výsledky žáků vzhledem ke kritériím

ZAPOJENÍ ŽÁKŮ – žák je subjekt učení, vedeme ho k zodpovědnosti za vlastní učení a jeho výsledky, proto ho zapojujeme do hodnocení průběhu a výsledků (sebehodnocení). To zvyšuje i jeho motivaci k učení: ví, co se má naučit, v čem a jak bude hodnocen, osvojuje si dovednost posoudit, jak se k cíli přibližuje a zda fungují zvolené strategie učení - získává tudíž nad procesem učení KONTROLU.

VYUŽITÍ VÍCE FOREM HODNOCENÍ – samy známky v procesu učení žákovi nedávají dostatečnou informaci

Jak si vytvořím matici pro hodnocení?

Příklad 1 – hodnocení přednesu básně

- učitel stanovil 4 kritéria, v nichž je žákův výkon hodnocen, a 3 indikátory (tj. rozlišení stupně kvality výkonu (zvládnutí učiva) pro každé kritérium

KRITÉRIA		Indikátor pro kvalitu 1	Indikátor pro kvalitu 2	Indikátor pro kvalitu 3
1	Výslovnost	<i>Vše je dobře srozumitelné</i>	<i>Žákovi není občas dobře rozumět, ale snaží se</i>	<i>Výslovnost nedbalá</i>
2	Hlasitost	<i>Odpovídá obsahu básně</i>	<i>Mluví tiše, avšak je slyšet</i>	<i>Slabá</i>
3	Neverbální projevy	<i>Mimika i gesta jsou přiměřené textu</i>	<i>Drobné nedostatky, žák si hraje s rukama apod.</i>	<i>Nepřiměřené pohyby těla, přehnaná gestikulace apod.</i>
4	Obsah	<i>Text ovládá perfektně</i>	<i>Občas se mírně zastaví, je třeba nápověda</i>	<i>Jen útržkovitá znalost textu</i>

KRITÉRIA		Indikátor pro kvalitu 1	Indikátor pro kvalitu 2	Indikátor pro kvalitu 3
1	Výslovnost	<i>Vše je dobře srozumitelné</i>	<i>Žákovi není občas dobře rozumět, ale snaží se</i>	<i>Výslovnost nedbalá</i>
2	Hlasitost	<i>Odpovídá obsahu básně</i>	<i>Mluví tiše, avšak je slyšet</i>	<i>Slabá</i>
3	Neverbální projevy	<i>Mimika i gesta jsou přiměřené textu</i>	<i>Drobné nedostatky, žák si hraje s rukama apod.</i>	<i>Nepřiměřené pohyby těla, přehnaná gestikulace apod.</i>
4	Obsah	<i>Text ovládá perfektně</i>	<i>Občas se mírně zastaví, je třeba nápověda</i>	<i>Jen útržkovitá znalost textu</i>

Takto stanovená kritéria a konkrétně formulované indikátory umožňují:

1) učiteli

- přesné a poměrně objektivní hodnocení žákova výkonu
- sdělit žákovi přiměřeně, konkrétně a výstižně, co bylo předností a naopak slabším místem jeho výkonu

2) žákovi

- porozumět učitelovu hodnocení, přijmout ho a zaměřit se v dalším učení na nápravu (protože ví, co konkrétně má vylepšovat)
- sám hodnotit svůj výkon (ví, co má ve svém výkonu hodnotit)
- už při přípravě/učení směřovat k požadovanému cíli (ví, co se od jeho výkonu očekává, co bude hodnoceno, a tudíž na co se zaměřovat při své přípravě)

Pozn.: Chybějící jasně zadaná kritéria bývají často jedním z hlavních důvodů nekvalitních nebo z internetu stažených žákovských referátů! (žák neví, jak má správný referát vypadat, co učitel od referátu očekává....)